

תולדות היהודים בפרס – כרוניקה היסטורית

העת העתיקה

לפני הספירה

שנה	מלך/שושלת	מאורעות כלליים	מאורעות יהודיים
559	הממלכה האחמנית (330 - 648) לפנה"ס) כורש הגדול (מלך) (529-559) כנבוזי (מלך 522-529) דריווש ה-1 (מלך 486-531)	הממלכה האחמנית (330 - 648) לפנה"ס) כורש הגדול (מלך) (529-559) כנבוזי (מלך 522-529) דריווש ה-1 (מלך 486-531)	הצהרת כורש. (537) יהודים מתפשטים מזרחה לרחבי האימפריה הפרסית כורש הגדול מקים אימפריה הכוללת את פרס, מדי, בבל, סוריה וא"י וחלקים ממרכז אסיה. נהרג בקרב במרכז אסיה מחריב מקדשים במצרים. נכשל נגד אתיופיה וקרתגו. כנראה התאבד. איש אירגון וכלכלה. נכשל בקרב מרתון נגד יוון (490) אינו נוגע במקדש יב איפשר לחדש את בניין המקדש. ימי עזרא ונחמיה (המאה ה-5)
330	אלכסנדר הגדול (מלך 323-356) השושלת הסלווקית-ההלניסטית (150-323)	אלכסנדר הגדול (מלך 323-356) השושלת הסלווקית-ההלניסטית (150-323)	לא פגע במקדש בירושלים. כנראה נפגעו השומרונים. יהודים לוקחים חלק בסחר ומתרכזים בערים ההלניסטיות שהוקמו. מביס את דריווש ה-3 כובש את פרס, סוגדיאנה ובקטריה. יוונים מתיישבים באסיה. הוקמו ערים הלניסטיות.; ביניהן: סוסה (שושן); אנטיוכיה (בושר); אלכסנדריה אריון (הראת); אנטיוכיה מרגיאנה (מרו, מארי) ואלכסנדריה ארכוסיה (קאנדאהר)

	שלטו מהים האגאי ועד נהר האינדוס בהודו. הרחבת הסחר מאירופה להודו וסין.		
יהודים מתפשטים מעבר לפרת וחידקל. מרידות יהודים בקירנאיקה, מצרים, קפריסין וארם נהריים (מאה ה-2)	שלטה על אימפריה אדירה. בירתה אקטיפון (ליד בגדאד)	האימפריה הפרתית	226- לפנה"ס 250 לסה"נ

אחרי הספירה

		האימפריה הסאסאנית (226 - 651 לסה"נ)	225
עם עליית הסאסאנים כהני זרטוסטרה פוגעים באוטונומיה היהודית. ----- מפסיק את רדיפות היהודים ----- חודשו הרדיפות	הורס את ממלכת הפרתים, מקים את פרס החדשה	ארדשיר ארתסקס שפור 272- 241 הורמוזד (272-273) והרם (273-293) ----- שפור השני	
מעביר אלפי משפחות יהודיות מארמניה לאספהאן ולשושן מקור זרטוסטרי מספר על אשתו היהודיה של יזגרד הראשון שבנתה רובע ולמכור את ילדיהם לעבדים			

<p>אחרון מלכי השושלת הסאסאנית באיספאהן והושיבה בו יהודים רבים</p> <p>-----</p> <p>ציווה ב472 להרוג חצי מיהודי אספאהן</p>	<p>התדרדרות במצב הכלכלי בפרס</p> <p>נחל מפלה בפני הכובשים הערבים ופרס היא חלק מהכליפות הערבית</p>	<p>-----</p> <p>פירוז 472)</p> <p>-----</p> <p>איזדגרד</p>	
--	---	--	--

		תחת שלטון האימפריה המוסלמית (650 - 1037 לסה"נ) איזדגרד	664
		תחת שלטון טורקי (1037 - 1219 לסה"נ)	
		תחת שליטת המונגולים (1219 - 1500 לסה"נ)	
		השושלת הצפונית (1500 - 1722 לסה"נ)	
		תחת שלטון אירופי והשושלת הקג'ארית (1722 - 1925 לסה"נ)	
		שושלת פהלווי (1925 - 1979 לסה"נ) עולה לשלטון ריזא שאה פהלווי	1925

		עלה מוחמד ריזא פהלווי	1941
		משטר אסלאמי בראשות חומייני וממשיכיו (1979-	1979

אחרי הספירה

אבי ארדשיר השושלת הסאסאנית		האימפריה הסאסאנית (226 - 651 לסה"נ) ארדשיר ארתסרקסס מפסיק את רדיפות היהודים חודשו הרדיפות שפור 272- 241 הורמזיד (272-273) וזהרם (273-293) שפור השני	225
מעביר אלפי משפחות יהודיות מארמניה לאספהאן ולשושן			
ציווה ב472 להרוג חצי מיהודי אספהאן			

<p>ולמכור את ילדיהם לעבדים</p> <p>אחרון מלכי השושלת הסאסאנית</p>		<p>-----</p> <p>פירוז 472)</p> <p>-----</p> <p>איזדגרד</p>	
<p>אחרון מלכי השושלת הסאסאנית</p>		<p>תחת שלטון האימפריה המוסלמית (650 - 1037 לסה"נ) איזדגרד</p>	664
		<p>תחת שלטון טורקי (1037 - 1219 לסה"נ)</p>	
		<p>תחת שליטת המונגולים</p>	

		1500 - 1219) (לסה"נ)	
		השושלת הצפונית 1722 - 1500) (לסה"נ)	
		תחת שלטון אירופי והשושלת הקג'ארית (1722 - 1925 לסה"נ)	
		שושלת פהלווי 1979 - 1925) (לסה"נ) עולה לשלטון ריזא שאה פהלווי עלה מוחמד ריזא פהלווי	1925 1941
		משטר אסלאמי בראשות חומייני וממשיכיו (-1979)	1979

